

Osobní ochranné pracovní prostředky

Povinnosti zaměstnavatelů a zaměstnanců

Bezpečnost práce začíná u každého z nás

Povinnosti zaměstnavatele při poskytování OOPP

Podle § 104 zákoníku práce a nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky pro poskytování osobních ochranných pracovních prostředků a mycích, čistících a dezinfekčních prostředků je zaměstnavatel povinen zejména:

- poskytnout zaměstnancům osobní ochranné pracovní prostředky v případě, že nelze rizika odstranit nebo dostatečně omezit technickými prostředky kolektivní ochrany nebo opatřeními v oblasti organizace práce,
- poskytovat zaměstnancům mycí, čistící a dezinfekční prostředky (za dezinfekční prostředky se považují též ochranné masti),
- poskytovat zaměstnancům ochranné nápoje na pracovištích s nevyhovujícími mikroklimatickými podmínkami, v rozsahu a za podmínek stanovených nařízením vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci,
- zpracovat vlastní seznam (na základě zjištěných a vyhodnocených rizik a konkrétních podmínek práce) pro poskytování OOPP a mycích, čistících a dezinfekčních prostředků zaměstnancům,
- poskytovat osobní ochranné pracovní prostředky přiměřeně všem osobám, které se s jeho vědomím zdržují na jeho pracovišti; týká se i exkurzí, návštěv, kontrolních orgánů apod.,
- poskytovat pouze osobní ochranné pracovní prostředky, které chrání zaměstnance před konkrétním rizikem, neohrožují zdraví zaměstnance, nebrání při výkonu práce a splňují požadavky stanovené nařízením vlády č. 21/2003 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na osobní ochranné prostředky,
- udržovat osobní ochranné pracovní prostředky v použitelném stavu,
- poskytovat osobních ochranné pracovní prostředky bezplatně; jejich poskytování nesmí zaměstnavatel nahrazovat finančním plněním,
- stanovit způsob, podmínky a dobu používání ochranných prostředků na základě četnosti a závažnosti vyskytujících se rizik, charakteru a druhu práce a pracoviště, jejich vlastností, s přihlédnutím k vlastnostem těchto ochranných prostředků,

- seznámit zaměstnance s používáním ochranných prostředků a kontrolovat jejich používání,
- použití OOPP pro více zaměstnanců je možné pouze v případě, že byla učiněna opatření, která zamezí ohrožení přenosnými chorobami.

OOPP musí

- být po dobu používání účinné proti vyskytujícím se rizikům a jejich používání nesmí představovat další riziko,
- odpovídat podmínkám na pracovišti,
- být přizpůsobeny fyzickým předpokladům jednotlivých zaměstnanců,
- respektovat ergonomické požadavky a zdravotní stav zaměstnanců.

Povinnosti zaměstnanců

- každý zaměstnanec je povinen dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví i o bezpečnost a zdraví osob, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání, případně opomenutí při práci,
- používat při práci osobní ochranné pracovní prostředky a ochranná zařízení,
- seznámit se s návodem na používání a údržbu přidělených OOPP a dodržovat pravidla, která jsou v něm uvedena,
- provádět drobnou údržbu přidělených ochranných prostředků,
- používat ochranné prostředky pouze k účelu, ke kterému jsou určeny,
- nakládat s přidělenými ochrannými prostředky šetrně a hospodárně.

Pracovní úrazy a OOPP

Ročně vzniká 6 - 7 tisíc pracovních úrazů, kde je příčinou:

- nepoužívání ochranných prostředků,
- použití poškozených nebo nevhodných OOPP,
- nesprávně používané nebo chybně přizpůsobené OOPP.

Doporučené podklady ke zpracování vlastního seznamu OOPP

- nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků,
- Seznam osobních ochranných prostředků (vydává VÚBP, v.v.i.).

Příklad postupu při návrhu seznamu osobních ochranných pracovních prostředků

Profese: STAVEBNÍ DĚLNÍK

Rizika zjištěná při posuzování pracovní činnosti:

- pád z výšky
- uklouznutí
- poranění rukou při zpracování materiálu
- styk rukou s chemikáliemi (asfalt, vápno)
- pád předmětů z výšky
- zasažení očí při zpracování materiálu nebo při práci s vápnem.

Seznam OOPP pro profesi STAVEBNÍ DĚLNÍK:

- ochranná přilba
- ochranné rukavice (proti mechanickému riziku, proti chemikáliím)
- pracovní obuv s protiskluzovou podešví
- zachycovací postroj
- ochranné brýle
- ochranná masť
- pracovní oděv jako ochrana před zvýšeným znečištěním.

Ke značení ochranných oděvů se používají tyto symboly:

Symbol	K použití na ochranu proti	Symbol	K použití na ochranu proti
	pohyblivým strojním součástem		pořezu řetězovou pilou
	chladu		teplu a plameni
	nepříznivému počasí		řezným a bodným ranám
	chemikáliím		kontaminaci radioaktivními částicemi
	statické elektřině		nebezpečí mikroorganismů

Ke značení ochranných rukavic se používají tyto symboly:

Symbol	K použití na ochranu proti	Symbol	K použití na ochranu proti
	mechanickému nebezpečí		nebezpečí chladu
	řezu padajícími ostrými		teplu a oheň
	radioaktivnímu zamoření		ionizačnímu záření
	ruční řetězová pila		chemická nebezpečí (shodující se požadavky v 5.2.1 a 5.3.2 EN 374-1:2003)
	teplu a nebezpečí požáru - pro hasiče		chemická nebezpečí (shodující se požadavky v 5.2.1 EN 374-1:2003)
	informace		nebezpečí mikroorganismů

Většina symbolů je doplněna čísly, které označují třídy ochrany pro dílčí ochranné vlastnosti, např. u mechan. ochrany je to oděr, řez čepelí, trhání a propíchnutí.

Jak poznáte, že osobní ochranný pracovní prostředek splňuje požadavky předpisů?

Pro každý nový OOPP vydává výrobce ES prohlášení o shodě a současně na výrobek umístuje označení CE. Toto označení je grafickým vyjádřením ES prohlášení o shodě a znamená, že výrobek splňuje základní požadavky nařízení vlády č. 21/2003 Sb., a zároveň také požadavky evropské směrnice 89/686/EHS pro OOPP. Pro OOPP složité konstrukce, které jsou určeny k ochraně před vysokými riziky (ochrana proti pádu, ochrana dýchacích orgánů, ochrana proti vysokým teplotám, chemikáliím, apod.), je označení CE doplněno identifikačním číslem notifikované osoby, která provádí pravidelné kontroly vyráběných OOPP.

Jak má být osobní ochranný pracovní prostředek dále označen?

- názvem, identifikační značkou výrobce (dovozce),
- typem výrobku,
- číslem normy a příslušnými symboly ochrany a stupni (třídami) ochrany (jsou-li předepsány),
- datem výroby a také dobou životnosti (pokud je to předepsáno).

K OOPP musí být dodán návod k použití v českém jazyce a musí obsahovat informace o

- používání, skladování, čištění, údržbě, přezkušování a dezinfekci,
- dosahované účinnosti osobního ochranného prostředku,
- vhodném příslušenství osobního ochranného prostředku a o náhradních dílech,
- třídách ochrany odpovídajících různým úrovním nebezpečí a z toho vyplývajících omezení používání,
- době použitelnosti osobního ochranného prostředku nebo jeho určitých součástí,
- způsobu balení vhodném pro přepravu,
- významu všech označení umístěných na osobním ochranném prostředku.

**Další informace o OOPP je možno nalézt na internetové adrese: www.vubp.cz
v sekci AO 235**

Pro Národní informační centrum BOZP (Český Focal Point)
zpracoval Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i.
© 2010